24.5.2016

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Lausunto työikäisen väestön koulutustason kehityksestä ja työllistymisestä ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa.

Hannu Karhunen

Jyväskylän yliopisto ja Tilastokeskus

Suomen työikäisen väestön koulutustason kehitys

KUVIO 1: Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden % -osuus maittain 30–34 vuotiaasta väestöstä

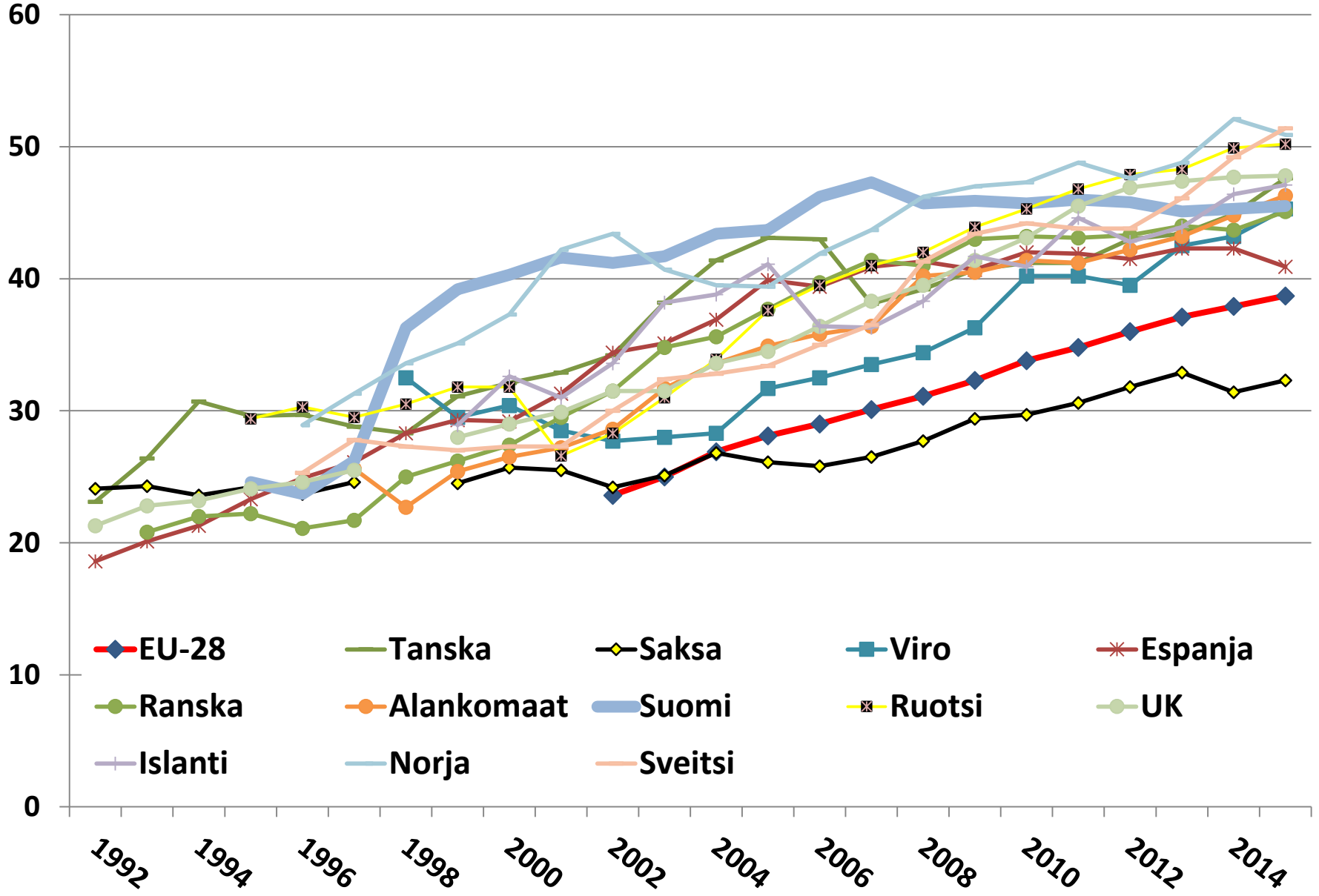

KUVIO 2: Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa jääneet 30 vuotiaat 1987–2014 (Rajaus: mukana vain Suomessa syntyneet).

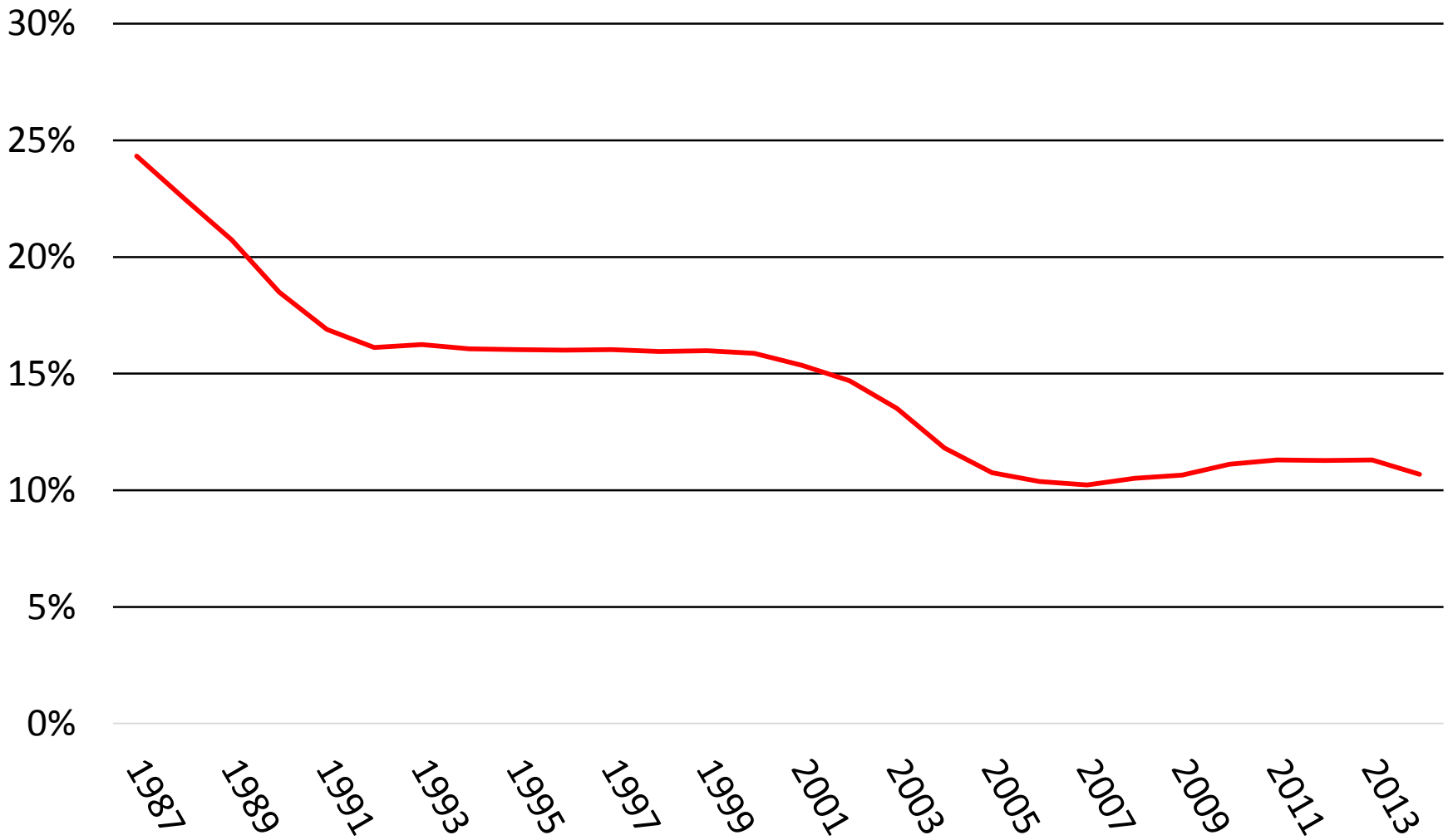

(Eurooppa 2020 -strategian tavoite on 8 % (18-24 vuotiaille))

- Korkea-asteen suorittaneiden 30–34 vuotiaiden osuus oli 45 prosenttia vuonna 2015 (tavoite 42 %)
- Korkea-asteen suorittaneiden osuus ei kuitenkaan enää kasva ja on viitteitä siitä, että korkeakoulutettujen osuus laskee lähitulevaisuudessa.
- Suomen sijoitus tulee heikentymään kansainvälisissä koulutusvertailuissa, mutta tämä selittyy sillä, että Suomessa ei ole enää opistoasteen koulutusta toisin kuin monessa muussa OECD maassa.
- Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa jääneiden osuudessa ei ole tapahtunut huomattavaa muutosta parempaan

Työllistyminen ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa

Kuvio 3: Suomessa syntyneiden 25 vuotiaiden henkilöiden pääasiallinen toiminta 2005 (sininen) ja 2015 (punainen)

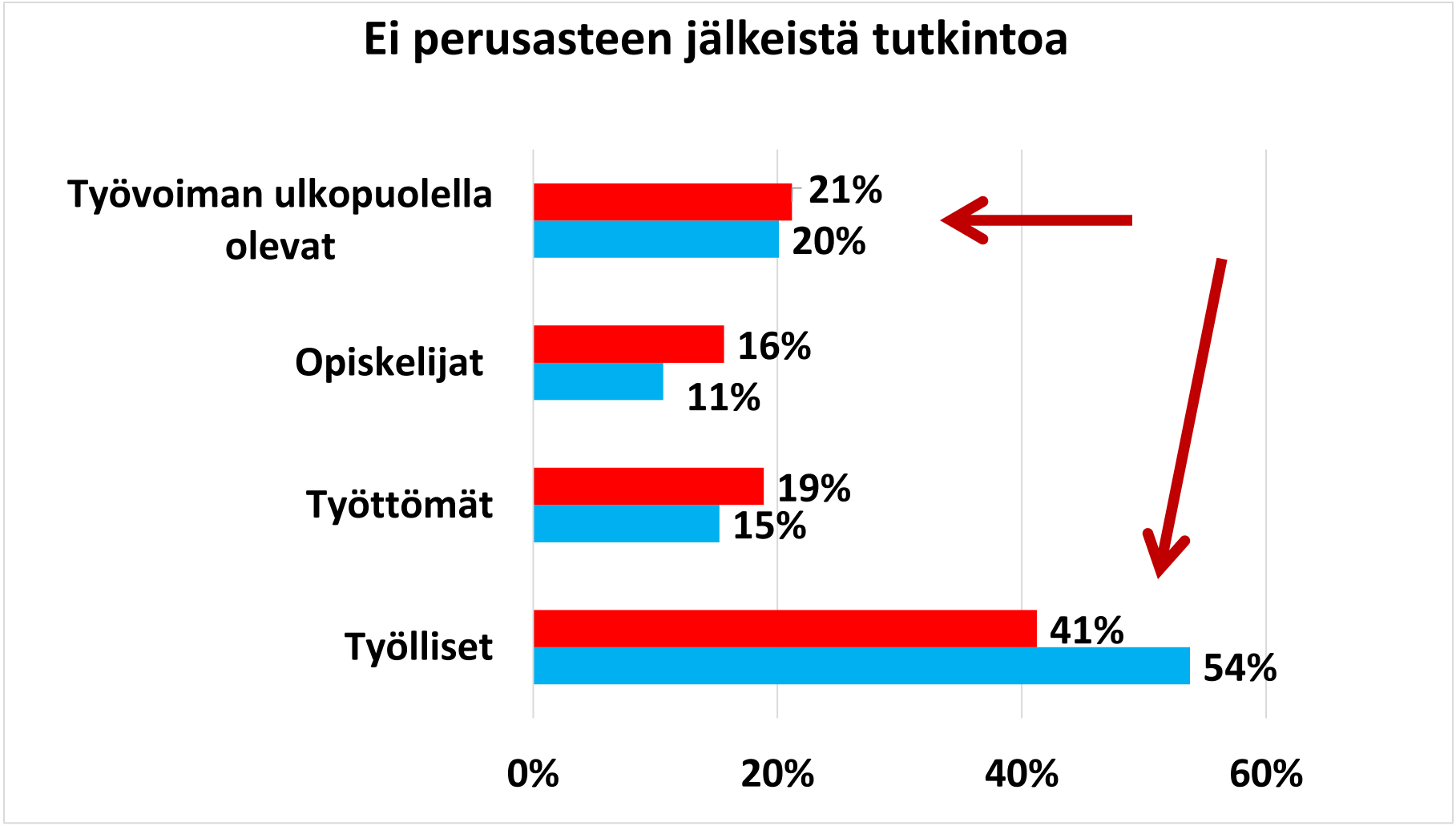

Kuvio 4: Suomessa syntyneiden 25 vuotiaiden henkilöiden pääasiallinen toiminta 2005 (sininen) ja 2015 (punainen)

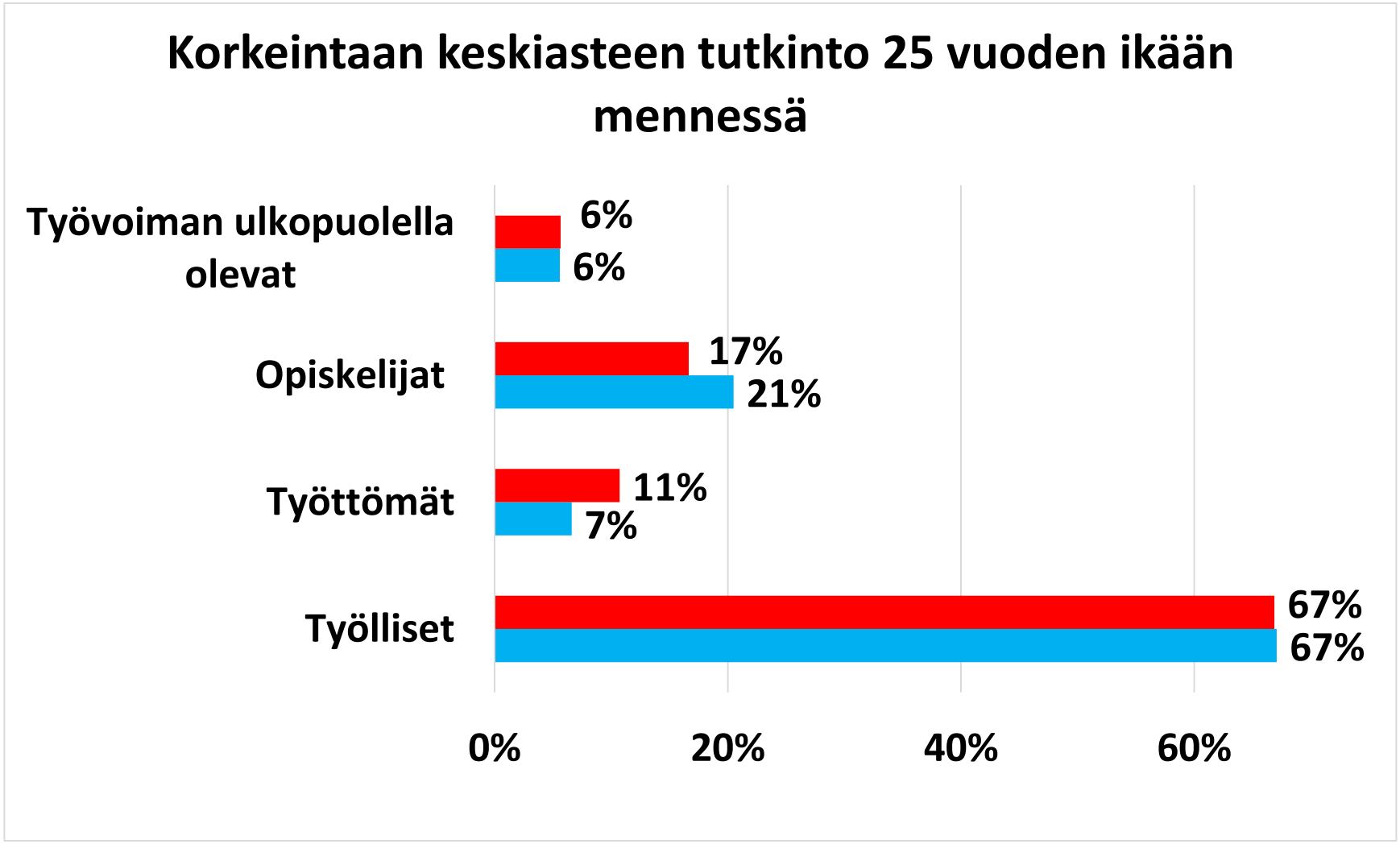

- Työllistyminen vaikeaa, moni ajautuu kokonaan työvoiman ulkopuolelle.
- Syrjäytymisen riski on merkittävä.
- Työpaikan (jos on) menettämisen todennäköisyys on suuri.

Peruskoulun jälkeinen tutkinto on erittäin tärkeä sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta!

Yhteenveto 1/2:

- Väestön koulutustason loivasti laskeva trendi on syytä ottaa vakavasti, etenkin jos sen havaitaan jatkuvan lähitulevaisuudessa.
- Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden jäämistä Suomeen tulisi helpottaa, sillä tämä tukisi niin Suomen työmarkkinoiden kehitystä kuin väestön yleistä koulutustasoa.

Yhteenveto 2/2:

- Koulutus on yksilön ja yhteiskunnan kannalta erittäin kannattava investointi, mutta erityisen tärkeää on varmistaa, että henkilöt saavat perusasteen jälkeisen tutkinnon ja ovat tässä elämänvaiheessa työkykyisiä.
- On todennäköistä, että hyvinvoinnin tasoa voitaisiin parantaa tehokkaasti kohdentamalla tukitoimia entistä selvemmin niihin nuorten ryhmiin (ja heidän perheisiinsä), joilla on korkea riski jäädä ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa.